



## คุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย

## Thai Commercial Banks' Quality of Earnings and Operating Efficiency

· อรุณดี ศรีธรรมาพัฒน์  
· อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ  
· คณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย  
· E-mail: onruedee\_\_sri@utcc.ac.th.

### บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานระหว่างกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก กลุ่มประชากร คือ ธนาคารพาณิชย์ไทยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 10 ธนาคาร โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตามขนาดสินทรัพย์รวม คือ กลุ่มขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีขอบเขตการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2544 ถึงปี พ.ศ. 2548 โดยเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินรวม การวิจัยนี้ใช้สถิติการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินจากงบกระแสเงินสดสำหรับสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน 3 ข้อ ได้แก่ วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยที่ต่างกันเป็นรายคู่แบบ Scheffe ผลการวิจัยพบว่าในปี พ.ศ. 2544 - พ.ศ. 2548 ร้อยละ 50 ของธนาคารมีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนวัดคุณภาพกำไร ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวม และค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังพบว่าคุณภาพกำไรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานใน

ทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนวัดคุณภาพกำไรไม่แตกต่างกันตามขนาดของธนาคารอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 อีกทั้งค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวมไม่แตกต่างกันตามขนาดของธนาคาร แต่ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลจะแตกต่างกันตามขนาดของธนาคารอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

**คำสำคัญ:** คุณภาพกำไร ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

## Abstract

The objectives of this research were to analyze quality of earnings and operating efficiency of listed companies in the banking sector, to study the relationship between quality of earnings and operating efficiency, and to compare the quality of earnings and operating efficiency among small, medium, and large banks. The data was collected from the annual financial statements of ten listed companies in the bank sector during the years 2001-2005. This study classified the banks into 3 groups based on total assets: large, medium and small banks. Statistical analysis methods used in this study are descriptive analysis and trend analysis. Three hypotheses were tested by carrying out Pearson correlation coefficients (Scheffe) and One-Way ANOVA. The results indicated that from 2001 to 2005, 50 percent of the banks had a quality of earnings ratio, a ratio of cash flow from operations per average total assets, and a ratio of cash flow to revenue higher than the sector's average. In addition, quality of earnings was found to be significantly related to operating efficiency. Quality of earnings is not different relative to the size of the bank and a ratio of cash flow from operations per average total assets was not different, either. However, the ratio of cash flow to revenue is different depending on the size of the bank.

**Keywords:** Quality of Earnings, Operating Efficiency

## ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ธนาคารพาณิชย์ไทยเป็นสถาบันการเงินที่ช่วยสนับสนุนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) และอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในรูปของสินเชื่อจะเห็นได้จากสิ้นเดือนมีนาคม พ.ศ. 2550 ธนาคารพาณิชย์ไทยมีการให้สินเชื่อส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อประเภทการผลิตมีมูลค่า 1,570,197 ล้านบาท รองลงมาเป็นสินเชื่อประเภทอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลมีมูลค่า 1,252,134 ล้านบาท สินเชื่อประเภทขายส่งขายปลีก ซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือนมีมูลค่า 979,541 ล้านบาท สินเชื่อประเภทตัวกลางทางการเงินมีมูลค่า 662,154 ล้านบาท และสินเชื่อประเภทบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการด้านธุรกิจมีมูลค่า 437,741 ล้านบาท (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2550ก) รวมทั้งเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ธนาคารพาณิชย์ไทยนับว่าเป็นสถาบันการเงินที่ประชาชนไว้วางใจให้ความเชื่อมั่นจึงทำให้ธนาคารสามารถระดมเงินออมได้มากกว่าสถาบันการเงินอื่น แม้ว่าปัจจุบันเศรษฐกิจไทยจะได้รับผลกระทบจากปัจจัยลบทั้งภายในและต่างประเทศ อาทิ ราคาน้ำมันมีความผันผวนและทรงตัวในระดับสูง ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจมีเงินทุนไม่พอหมุนเวียน แต่นักลงทุนก็ยังให้ความเชื่อมั่นที่จะลงทุนและออมเงินไว้กับธนาคาร แม้ว่าจะได้รับผลตอบแทนที่เป็นดอกเบี้ยเงินฝากไม่มาก ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่นักลงทุนยอมรับได้ ดังจะเห็นได้จากปริมาณเงินฝากรวมของธนาคารมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจาก 6,792,186 ล้านบาท ณ สิ้นเดือนพฤศจิกายน 2549 มาเป็น 6,884,891 ล้านบาท

ณ สิ้นเดือนเมษายน 2550 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2550ข)

นอกจากนี้ธนาคารพาณิชย์ไทยยังมีวิธีปฏิบัติทางการบัญชีตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยในเรื่องการกำหนดสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามคุณภาพของลูกหนี้ การจัดชั้นลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-performing Loans: NPLs) การจัดชั้นประเภทของสินทรัพย์โดยพิจารณาถึงคุณภาพการชำระหนี้ รวมถึงการรับรู้รายได้ ดอกเบี้ยและเงินปันผลค้างรับเป็นรายได้ อีกทั้งธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการระงับการรับรู้รายได้ดอกเบี้ยค้างรับเป็นรายได้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2550ค) ผู้วิจัยได้ศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย พบว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้กำหนดนโยบายบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548ก) ซึ่งอาจจะไม่ได้สะท้อนถึงกระแสเงินสดที่แท้จริง เพราะธนาคารไม่ได้แสดงอัตราส่วนวัดคุณภาพกำไร อัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวม และอัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าธนาคารพาณิชย์ไทยมีข้อมูลที่แสดงถึงคุณภาพของกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานเป็นอย่างไรและวิเคราะห์ว่าในระยะยาวจะมีแนวโน้มเป็นอย่างไร

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์คุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานระหว่างกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

## สมมติฐานของการวิจัย

### สมมติฐานที่ 1

จากแนวคิดของ Stickney (1996 อ้างถึงใน วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2547: 553) เกี่ยวกับคุณภาพกำไรซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถของกำไรทางบัญชีในการสะท้อนกระแสเงินสด อีกทั้ง Robinson, Munter and Grant (2004: 246) ได้แสดงแนวความคิดการวัดคุณภาพกำไรโดยการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานหรือกำไรสุทธิตามเกณฑ์เงินสดกับกำไรสุทธิทางบัญชี อัตราส่วนนี้เป็นการบ่งชี้ว่ากิจการสามารถก่อให้เกิดกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานได้ในจำนวนที่สูงพอกับกำไรที่ทำได้ก็จะเป็นกำไรที่เกิดจากการดำเนินงานอย่างแท้จริง หากอัตราส่วนนี้มีค่าสูงแสดงว่ากำไรมีคุณภาพ จากแนวคิดดังกล่าวได้มุ่งประเด็นการได้มาของกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานเป็นหลัก เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานจากการศึกษาแนวคิดของ Woelfel (1994: 127) ซึ่งกล่าวถึงการใช้นิพันธ์เพื่อก่อให้เกิดผลตอบแทนในรูปของกระแสเงินสดและการวัดความสามารถในการทำกำไรของกิจการโดยวัดกระแสเงินสดจาก

กิจกรรมดำเนินงานที่มีความสัมพันธ์กับรายได้หลักของกิจการ หากอัตราส่วนนี้มีระดับสูงแสดงว่ากิจการมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ที่ดี จากแนวคิดนี้ได้มุ่งประเด็นการได้มาของกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ The Financial Accounting Standards Board (FASB) ยังให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพกำไรไว้ใน FASB'S Discussion Memorandum on Materiality ว่ากำไรที่แท้จริง (Real Earnings) หรือกำไรที่มีคุณภาพควรเป็นกำไรที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติและเป็นกำไรที่ได้มาจากรายได้ที่เกิดขึ้นเป็นประจำซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Woelfel (1994)

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยมีความเชื่อว่าคุณภาพกำไรน่าจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน กล่าวคือธนาคารที่มีคุณภาพกำไรเพิ่มขึ้นก็จะมีผลทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น ในทางกลับกันถ้าธนาคารมีคุณภาพกำไรลดลงก็จะส่งผลทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานลดลง ซึ่งสามารถกำหนดเป็นสมมติฐานได้ว่าคุณภาพกำไรกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

### สมมติฐานที่ 2

จากการศึกษาของ Bos, Jaap and Kool (2002) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง “Bank Size, Specialization and Efficiency: The Netherlands” ในระหว่างปี ค.ศ. 1992-1998 เพื่อประเมินต้นทุนและประสิทธิภาพกำไร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นกลุ่มธุรกิจธนาคารในประเทศเนเธอร์แลนด์ ผลสรุปจากงานวิจัยอธิบายได้ว่าประสิทธิภาพกำไรของธนาคารขนาดใหญ่จะมีความ

ชัดเจนและดีกว่าธนาคารขนาดเล็ก ซึ่งผลงานวิจัยนี้ใช้ขนาดของธนาคารเป็นตัวแปรในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพกำไร จากผลงานวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความเชื่อว่าคุณภาพกำไรของธนาคารน่าจะแตกต่างกันตามขนาดของธนาคาร ซึ่งสามารถกำหนดเป็นสมมติฐานได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีคุณภาพกำไรแตกต่างกัน

### สมมติฐานที่ 3

จากการศึกษาของ Gianni (2001) ซึ่งทำวิจัยเรื่อง “Size, Charter Value and Risk in Banking: An International Perspective” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของธนาคารกับมูลค่าและความเสี่ยงจากการไม่สามารถชำระหนี้สินได้ (Insolvency Risk) โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นธนาคารพาณิชย์ใน 21 ประเทศอุตสาหกรรมในระหว่างปี ค.ศ. 1988-1998 ผลสรุปจากงานวิจัยอธิบายได้ว่า ธนาคารขนาดเล็กในประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีมูลค่าลดลงตามขนาดของธนาคาร และความเสี่ยงจากการไม่สามารถชำระหนี้สินได้จะเพิ่มขึ้นตามขนาดของธนาคาร นอกจากนี้การดำเนินงานของธนาคารในตลาดเงินที่พัฒนาแล้วจะแสดงความเสี่ยงจากการไม่สามารถชำระหนี้สินได้ในระดับต่ำ ซึ่งผลงานวิจัยนี้ใช้ขนาดของธนาคารเป็นตัวแปรในการวิเคราะห์มูลค่าและความเสี่ยงจากการไม่สามารถชำระหนี้สินได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้วิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารน่าจะแตกต่างกันตามขนาดของธนาคาร โดยวิเคราะห์จากอัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวม และ

อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล ซึ่งสามารถกำหนดเป็นสมมติฐานได้ว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานแตกต่างกัน

### ประโยชน์ที่ได้รับ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ คือ

1. ผู้ลงทุนสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาวางแผนตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยได้ในเบื้องต้น ทำให้สามารถวิเคราะห์ทั้งการเงินได้ชัดเจนมากขึ้นและสามารถวางแผนการลงทุนได้อย่างมั่นใจ
2. ผู้ลงทุนมีข้อมูลที่ครบถ้วนประกอบการตัดสินใจเพื่อช่วยลดความเสี่ยงและมีความมั่นใจในการลงทุน
3. ธนาคารพาณิชย์ไทยสามารถนำข้อมูลไปใช้วางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้มีกำไรสุทธิที่เป็นเงินสดในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับกำไรสุทธิทางบัญชีและใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ผู้ที่สนใจสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ต่อวงวิชาการต่อไป

### ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 10 ธนาคาร โดยไม่รวมธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศและสถาบันการเงินพิเศษของรัฐ โดยศึกษาเฉพาะธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีการจัดทำ

งบการเงินรวมในระหว่างปี พ.ศ. 2544-2548 รวม 5 ปี ทั้งนี้เพราะงบการเงินรวมจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินของบริษัทใหญ่ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการทั้งกลุ่ม (สภาวิชาชีพบัญชี, 2547: 292) โดยงบการเงินรวมจะเป็นงบการเงินที่กลุ่มกิจการนำเสนอเสมือนว่าเป็นกิจการเดียว (สภาวิชาชีพบัญชี, 2544ข: 778) รวมทั้งเป็นธนาคารที่มีการดำเนินงานและมีการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจนถึงปีปัจจุบัน กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยใช้เกณฑ์การแบ่งกลุ่มธนาคารตามขนาดสินทรัพย์รวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2548 (ธนาคารกรุงไทย, 2548) โดยแบ่ง

เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ 6 แห่ง เป็นกลุ่มธนาคารที่มีสัดส่วนสินทรัพย์รวมมากกว่าร้อยละ 10 ประกอบด้วย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารทหารไทย และธนาคารกรุงศรีอยุธยา กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มธนาคารที่มีสัดส่วนสินทรัพย์รวมมากกว่าร้อยละ 3 แต่ไม่เกินร้อยละ 10 ประกอบด้วย ธนาคารนครหลวงไทย และธนาคารไทยธนาคาร กลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่มธนาคารขนาดเล็ก 2 แห่ง ซึ่งเป็นธนาคารที่มีสัดส่วนสินทรัพย์รวมน้อยกว่าร้อยละ 3 ประกอบด้วย ธนาคารเกียรตินาคิน และธนาคารสินเอเซีย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กลุ่มของธนาคารพาณิชย์ไทยแบ่งตามขนาดสินทรัพย์รวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2548

| กลุ่มธนาคาร | รายชื่อธนาคาร                        | ชื่อย่อของหลักทรัพย์ | สินทรัพย์รวม (ล้านบาท) 31 ธ.ค. 2548 | สัดส่วนร้อยละ |
|-------------|--------------------------------------|----------------------|-------------------------------------|---------------|
| ขนาดใหญ่    | 1. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)       | BBL                  | 1,398,841.54                        | 21.85         |
|             | 2. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)       | KTB                  | 1,160,021.00                        | 18.12         |
|             | 3. ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)      | KBANK                | 837,308.57                          | 13.08         |
|             | 4. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)    | SCB                  | 814,586.94                          | 12.72         |
|             | 5. ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)       | TMB                  | 717,199.45                          | 11.20         |
|             | 6. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) | BAY                  | 647,371.37                          | 10.11         |
| ขนาดกลาง    | 1. ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)    | SCIB                 | 454,363.68                          | 7.10          |
|             | 2. ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน)     | BT                   | 269,837.77                          | 4.21          |
| ขนาดเล็ก    | 1. ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน)  | KK                   | 68,050.83                           | 1.06          |
|             | 2. ธนาคารสินเอเซีย จำกัด (มหาชน)     | ACL                  | 34,543.85                           | 0.54          |
|             | รวม                                  |                      | 6,402,125.00                        | 100.00        |

ที่มา: คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเข้าถึงข้อมูลได้ที่ <http://www.sec.or.th>

หมายเหตุ: การแบ่งกลุ่มธนาคารตามขนาดสินทรัพย์รวมใช้เกณฑ์การแบ่งจากฝ่ายวิจัยธุรกิจและสายงานบริหารความเสี่ยง บมจ.ธนาคารกรุงไทย เข้าถึงข้อมูลได้ที่ <http://www.cb.ktb.co.th>

## นิยามศัพท์

ธนาคารพาณิชย์ไทย หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีการจัดทำงบการเงินรวมระหว่างปี 2544-2548 รวม 5 ปี และเป็นธนาคารที่มีการดำเนินงานและมีการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจนถึงปัจจุบัน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548ก)

คุณภาพกำไร หมายถึง กำไรที่ไม่ผันผวนไปจากเส้นแนวโน้มกำไรในอดีต (Periman, 1978 อ้างถึงในวรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2547: 553) และเป็นกำไรที่เกิดจากการเลือกวิธีการบัญชีที่ยืดหลักความระมัดระวัง (White, Sondhi, and Fried, 2003: 637) รวมทั้งหมายถึงความสามารถของกำไรในการสะท้อนกระแสเงินสดที่อยู่เบื้องหลังการเกิดกำไร (Stickney, 1996 อ้างถึงในวรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2543: 103) โดยพิจารณากำไรตามเกณฑ์เงินสด อาจกล่าวได้ว่าเป็นกำไรที่เกิดจากการดำเนินงานอย่างแท้จริง (FASB'S Discussion Memorandum on Materiality) และสามารถนำไปจัดสรรในรูปเงินสด (Periman, 1978 อ้างถึงในวรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2547: 553) รวมทั้งต้องเป็นกำไรที่เกิดจากรายได้หลักที่มาจากธุรกิจหลักหรือธุรกิจปกติ (สรพวงศ์ ลิ้มปรีธำรงกุล, 2547: 60-61)

สภาพคล่อง หมายถึง การที่มีเงินสดหรือสินทรัพย์อื่นที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายเพียงพอต่อการถอนเงินของผู้ฝากเงินและต่อการชำระภาระผูกพันทางการเงินอื่นๆ เมื่อถึงกำหนด

กิจกรรมดำเนินงาน หมายถึง กิจกรรมหลักที่ก่อให้เกิดรายได้ของกิจการ และกิจกรรมอื่นที่มีใช้

กิจกรรมลงทุนหรือกิจกรรมจัดหาเงิน หรือเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ (สภาวิชาชีพบัญชี, 2544ก: 106)

ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการหาเงินสดจากการดำเนินงานและการเติบโตของธนาคารโดยพิจารณาจากอัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวม (เบญจวรรณ รักสุธี, 2536: 35; Woelfel, 1994: 127) และความสามารถของธนาคารในการหาเงินสดจากการดำเนินงานซึ่งเกิดจากรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล โดยพิจารณาจากอัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2547: 211)

## วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากรในการวิจัยนี้ คือ กลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเฉพาะธนาคารที่มีการจัดทำงบการเงินรวมสำหรับรอบระยะเวลาบัญชี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2548 รวมทั้งสิ้น 10 แห่ง ได้แก่ ธนาคารลินเอเซีย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารไทยธนาคาร ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารนครหลวงไทย ธนาคารทหารไทย และธนาคารเกียรตินาคิน

## วิธีรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งเป็นงบการเงินรวมในรอบระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2548 จากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เข้า



ถึงข้อมูลได้ที่ <http://www.set.or.th> และเว็บไซต์  
ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาด  
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เข้าถึงข้อมูลได้ที่  
<http://www.sec.or.th>

## เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไร  
กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคาร  
โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน  
(Pearson Correlation) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ  
อัตราส่วนจากงบกระแสเงินสด จำแนกตามขนาด  
ธนาคารโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว  
(One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

3. การวิเคราะห์อัตราส่วนวัดคุณภาพกำไร  
ตามที่กล่าวไว้โดย Robinson, Munter, and Grant  
(2004: 245) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\frac{\text{กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน}}{\text{กำไรสุทธิ}} \quad (\text{เท่า})$$

โดยมีหลักการวิเคราะห์ว่าถ้าอัตราส่วนนี้สูง  
และมีผลลัพธ์เป็นบวก แสดงว่า กำไรมีคุณภาพ ใน  
ทางตรงข้ามถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำและมีผลลัพธ์เป็น  
บวกหรือลบ แสดงว่า กำไรด้อยคุณภาพ

4. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน  
ประกอบด้วย

4.1 การวิเคราะห์อัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่  
เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวมตามที่กล่าวไว้โดย Woelfel  
(1994: 127) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเบญจวรรณ  
รักษุสี (2536: 35) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\frac{\text{กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้}}{\text{สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย}} \quad (\text{เท่า})$$

โดยมีหลักการวิเคราะห์ว่าถ้าอัตราส่วนนี้มีค่า  
สูง แสดงว่า ผู้บริหารของธนาคารสามารถหาเงินสด  
จากการดำเนินงานได้มากกว่าการลงทุนในสินทรัพย์

4.2 การวิเคราะห์อัตราส่วนกระแสเงินสด  
ต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลตามที่กล่าวไว้โดย  
วรศักดิ์ ทุมมานนท์ (2547: 211) มีสูตรในการ  
คำนวณ คือ

$$\frac{\text{กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน}}{\text{รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล}} \quad (\text{เท่า})$$

โดยมีหลักการวิเคราะห์ว่าถ้าอัตราส่วนนี้  
มีค่าสูง แสดงว่า ธนาคารมีความสามารถในการหา  
เงินสดจากการดำเนินงานได้มากเมื่อเปรียบเทียบกับ  
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล

5. อัตราส่วนแนวโน้ม (Trend Analysis)  
เป็นการหาอัตราการเปลี่ยนแปลง (Growth Rate)  
ของรายการเพื่อเปรียบเทียบกัน อัตราส่วนนี้จะบอก  
ให้ทราบว่ารายการที่เปลี่ยนแปลงนั้นเปลี่ยนไปมาก  
ขึ้นหรือลดลง การเปรียบเทียบหลายปีจะทำให้เห็น  
แนวโน้มของธุรกิจในระยะยาว ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อ  
การตัดสินใจลงทุน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย,  
2548ข: 46) โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\frac{\text{มูลค่าของรายการปีปัจจุบัน} - \text{มูลค่าของรายการปีก่อน} \times 100}{\text{มูลค่าของรายการปีก่อน}}$$



## การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิจัยนี้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

**ส่วนที่ 1** วิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย ในรอบระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2548 โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของงบกระแสเงินสด ได้แก่ อัตราส่วนวัดคุณภาพกำไร อัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวม และอัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล จากนั้นจะนำอัตราส่วนที่คำนวณได้ในแต่ละปีมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรมของแต่ละปี โดยนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง ร้อยละ กราฟ และแผนภูมิ นอกจากนี้มีการจัดอันดับคุณภาพกำไร (Rank of Quality of Earning) และจัดอันดับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย (Rank of Operating Efficiency) โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนต่างๆ ในระหว่างปี 2544-2548

**ส่วนที่ 2** การทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้วิธีการทางสถิติ มีดังนี้

(1) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) สำหรับทดสอบสมมติฐานที่ 1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของคุณภาพกำไรกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยกำหนดขอบเขตการปฏิเสธ  $H_0$  เมื่อ p-value หรือ Sig. น้อยกว่า 0.05

(2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) สำหรับทดสอบสมมติฐานที่ 2 และ 3 เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของคุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานระหว่างธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยใช้ F-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยกำหนดขอบเขตการปฏิเสธ  $H_0$  เมื่อ p-value หรือ Sig. น้อยกว่า 0.05 รวมทั้งทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตามกลุ่มธนาคารที่ต่างกันเป็นรายคู่โดยใช้วิธี Scheffe

## ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

### ส่วนที่ 1

ผลการศึกษาอัตราส่วนวัดคุณภาพกำไรจำแนกแต่ละปี (ตารางที่ 2) กรณีธนาคารพาณิชย์ไทยมีอัตราส่วนวัดคุณภาพกำไรแสดงค่ามากกว่า 1 และมีค่าสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรม แสดงว่ากำไรมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดี สะท้อนให้เห็นว่ากำไรเกิดจากการดำเนินงานอย่างแท้จริงและสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้อย่างเพียงพอต่อรายจ่ายหรือภาระผูกพันต่างๆ เป็นผลจากกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานมีมากกว่ากำไรสุทธิทางบัญชีหรือมากกว่ากำไรสุทธิตามเกณฑ์คงค้าง ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ เป็นดังนี้

ปี 2544 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ได้แก่ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารทหารไทย และธนาคารกรุงเทพ

ปี 2545 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ส่วนธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ได้แก่ ธนาคารนครหลวงไทย

ปี 2546 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ได้แก่ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารกรุงไทย ส่วนธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ได้แก่ ธนาคารไทยธนาคาร และธนาคารนครหลวงไทย

ปี 2547 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ได้แก่ ธนาคารทหารไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารกสิกรไทย

ปี 2548 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ได้แก่ ธนาคารทหารไทย ธนาคารกรุงไทย และธนาคารกรุงศรีอยุธยา ส่วนธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ได้แก่ ธนาคารไทยธนาคาร และธนาคารนครหลวงไทย

เมื่อจัดอันดับคุณภาพกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนวัดคุณภาพกำไรในระหว่างปี พ.ศ. 2544-2548 กรณีมีค่ามากกว่า 1 และมีค่าสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรมซึ่งแสดงถึงกำไรมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดี สามารถจัดอันดับสรุปได้ ดังนี้

ธนาคารขนาดใหญ่ที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนวัดคุณภาพกำไรมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 คือ ธนาคารกสิกรไทย อันดับที่ 2 คือ ธนาคารกรุงเทพ และ อันดับที่ 3 คือ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา

ธนาคารขนาดกลางที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนวัดคุณภาพกำไรมากที่สุด คือ ธนาคารไทยธนาคาร รองลงมา คือ ธนาคารนครหลวงไทย

**ตารางที่ 2** อัตราส่วนวัดคุณภาพกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยเปรียบเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรม ระหว่างปี พ.ศ. 2544-2548

| ที่ | ธนาคาร                              | 2544                |       | 2545                |       | 2546                |       | 2547                |       | 2548                |       | ปี 2544-2548 |
|-----|-------------------------------------|---------------------|-------|---------------------|-------|---------------------|-------|---------------------|-------|---------------------|-------|--------------|
|     |                                     | อัตราส่วน<br>(เท่า) | ลำดับ | อัตราส่วน<br>(เท่า) | ลำดับ | อัตราส่วน<br>(เท่า) | ลำดับ | อัตราส่วน<br>(เท่า) | ลำดับ | อัตราส่วน<br>(เท่า) | ลำดับ |              |
| 1   | ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)         | 13.17               | 3     | 10.88               | 2     | 0.33                | 6     | -0.03*              | 6     | 0.98                | 6     | 5.07         |
| 2   | ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)         | 2.95                | 5     | 2.84                | 4     | 2.71                | 4     | -1.76*              | 10    | 2.20                | 4     | 1.79         |
| 3   | ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)        | 35.77               | 1     | 5.34                | 3     | -0.94*              | 10    | 1.03                | 3     | -0.19*              | 8     | 8.20         |
| 4   | ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)      | -14.96*             | 10    | 1.30                | 7     | 0.30                | 7     | 0.04                | 5     | 0.05                | 7     | -2.65*       |
| 5   | ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)         | 20.99               | 2     | -52.72**            | 10    | 0.01                | 8     | 42.42               | 1     | 2.38                | 3     | 2.62         |
| 6   | ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)   | 3.25                | 4     | 1.79                | 6     | 6.37                | 1     | 6.34                | 2     | 1.16                | 5     | 3.78         |
| 7   | ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)      | 0.34                | 8     | 17.69               | 1     | 3.90                | 3     | -0.51*              | 8     | 2.71                | 2     | 4.83         |
| 8   | ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน)       | 0.42                | 7     | 2.27                | 5     | 4.61                | 2     | -1.54*              | 9     | 43.64               | 1     | 9.88         |
| 9   | ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน)    | 0.84                | 6     | 0.31                | 8     | 1.03                | 5     | -0.05*              | 7     | -0.68*              | 9     | 0.29         |
| 10  | ธนาคารสินเอเซีย จำกัด (มหาชน)       | 0.14                | 9     | -0.48**             | 9     | -0.01*              | 9     | 0.13                | 4     | -1.51*              | 10    | -0.35*       |
|     | <b>อัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรม</b> | <b>5.26</b>         |       | <b>3.03</b>         |       | <b>1.61</b>         |       | <b>0.68</b>         |       | <b>1.08</b>         |       | <b>3.28</b>  |

**อัตราส่วนวัดคุณภาพกำไร** วัดจาก กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน (เท่า)

กำไรสุทธิ

**เครื่องหมาย \*** หมายถึง เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมดำเนินงานเปรียบเทียบกับกำไรสุทธิทางบัญชี

**\*\*** หมายถึง เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมดำเนินงานเปรียบเทียบกับขาดทุนสุทธิทางบัญชี

ผลการศึกษาอัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวมจำแนกแต่ละปี (ตารางที่ 3) กรณีธนาคารพาณิชย์ไทยแสดงอัตราส่วนนี้มีค่าสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรม แสดงว่าธนาคารมีประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี เป็นผลจากสินทรัพย์รวมสามารถสร้างกระแสเงินสดสุทธิก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้มากกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรม ผลการวิเคราะห์พบว่าธนาคารที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ดี มีดังนี้

ปี 2544 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารทหารไทย สำหรับธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ได้แก่ ธนาคารนครหลวงไทย ส่วนธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก ได้แก่ ธนาคารเกียรตินาคิน

ปี 2545 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย สำหรับธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ได้แก่ ธนาคารนครหลวงไทย

ปี 2546 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ได้แก่ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา สำหรับธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ได้แก่ ธนาคารไทยธนาคาร และธนาคารนครหลวงไทย ส่วนธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก ได้แก่ ธนาคารเกียรตินาคิน

ปี 2547 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ได้แก่ ธนาคารทหารไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา (0.07) และธนาคารกสิกรไทย (0.03)

ปี 2548 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ได้แก่ ธนาคารทหารไทย และธนาคารกรุงไทย สำหรับธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ได้แก่ ธนาคารไทยธนาคาร และธนาคารนครหลวงไทย

เมื่อจัดอันดับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวมในระหว่างปี พ.ศ. 2544-2548 กรณีมีค่าสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรมซึ่งแสดงให้เห็นว่าธนาคารมีประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดกระแสเงินสดอยู่ในเกณฑ์ที่ดีสรุปได้ ดังนี้

ธนาคารขนาดใหญ่ที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวมมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 คือ ธนาคารทหารไทย อันดับที่ 2 คือ ธนาคารกรุงเทพ และอันดับที่ 3 คือ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา

ธนาคารขนาดกลางที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวมมากที่สุดคือธนาคารไทยธนาคาร รองลงมา คือ ธนาคารนครหลวงไทย

**ตารางที่ 3** อัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์ไทยเปรียบเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรม ระหว่างปี พ.ศ. 2544-2548

| ที่ | ธนาคาร                              | 2544                |       | 2545                |       | 2546                |       | 2547                |       | 2548                |       | ปี 2544-2548              |
|-----|-------------------------------------|---------------------|-------|---------------------|-------|---------------------|-------|---------------------|-------|---------------------|-------|---------------------------|
|     |                                     | อัตราส่วน<br>(เท่า) | ลำดับ | อัตราส่วน<br>(เท่า) | ลำดับ | อัตราส่วน<br>(เท่า) | ลำดับ | อัตราส่วน<br>(เท่า) | ลำดับ | อัตราส่วน<br>(เท่า) | ลำดับ | อัตราส่วนเฉลี่ย<br>(เท่า) |
| 1   | ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)         | 0.10                | 1     | 0.08                | 1     | 0.02                | 6     | 0.01                | 5     | 0.03                | 4     | 0.05                      |
| 2   | ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)         | 0.04                | 5     | 0.04                | 4     | 0.04                | 5     | 0.00*               | 6     | 0.04                | 3     | 0.03                      |
| 3   | ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)        | 0.08                | 2     | 0.07                | 2     | 0.00*               | 7     | 0.03                | 3     | 0.01                | 6     | 0.04                      |
| 4   | ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)      | 0.02                | 7     | 0.04                | 4     | 0.02                | 6     | 0.01                | 5     | 0.01                | 6     | 0.02                      |
| 5   | ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)         | 0.07                | 3     | 0.01                | 5     | 0.02                | 6     | 0.18                | 1     | 0.04                | 3     | 0.06                      |
| 6   | ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)   | 0.05                | 4     | 0.04                | 4     | 0.06                | 3     | 0.07                | 2     | 0.02                | 5     | 0.05                      |
| 7   | ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)      | 0.08                | 2     | 0.07                | 2     | 0.05                | 4     | 0.01                | 5     | 0.05                | 2     | 0.05                      |
| 8   | ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน)       | 0.03                | 6     | 0.05                | 3     | 0.10                | 1     | 0.01                | 5     | 0.13                | 1     | 0.06                      |
| 9   | ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน)    | 0.07                | 3     | 0.05                | 3     | 0.08                | 2     | 0.02                | 4     | 0.00                | 7     | 0.04                      |
| 10  | ธนาคารสินเอเซีย จำกัด (มหาชน)       | 0.03                | 6     | -0.01*              | 6     | 0.02                | 6     | 0.02                | 4     | -0.05*              | 8     | 0.00                      |
|     | <b>อัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรม</b> | <b>0.06</b>         |       | <b>0.05</b>         |       | <b>0.04</b>         |       | <b>0.02</b>         |       | <b>0.03</b>         |       | <b>0.04</b>               |

**อัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวม** วัดจาก กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้ (เท่า)

สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย

**เครื่องหมาย** \* หมายถึง เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมดำเนินงานก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้เปรียบเทียบกับสินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย

ผลการศึกษาอัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ ดอกเบี้ยและเงินปันผลจำแนกแต่ละปี (ตารางที่ 4) กรณีธนาคารพาณิชย์ไทยแสดงอัตราส่วนนี้มีค่า สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรม แสดงว่า ธนาคารมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอยู่ใน เกณฑ์ที่ดี เป็นผลจากรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล ก่อให้เกิดกำไรสุทธิที่เป็นเงินสดได้มากกว่ากำไรสุทธิ ทางบัญชี ผลการวิเคราะห์พบว่า

ปี 2544 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย และธนาคาร ทหารไทย สำหรับธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ได้แก่ ธนาคารนครหลวงไทย

ปี 2545 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ สำหรับธนาคารพาณิชย์ ขนาดกลาง ได้แก่ ธนาคารนครหลวงไทย และ ธนาคารไทยธนาคาร

ปี 2546 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ได้แก่ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารกรุงไทย สำหรับ ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ได้แก่ ธนาคารไทย ธนาคาร และธนาคารนครหลวงไทย ส่วนธนาคาร พาณิชย์ขนาดเล็ก ได้แก่ ธนาคารเกียรตินาคิน

ปี 2547 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ได้แก่ ธนาคารทหารไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และ ธนาคารกสิกรไทย

ปี 2548 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ได้แก่ ธนาคารทหารไทย และธนาคารกรุงไทย สำหรับ ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ได้แก่ ธนาคารไทย ธนาคาร และธนาคารนครหลวงไทย

เมื่อจัดอันดับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ของอัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและ เงินปันผลในระหว่างปี พ.ศ. 2544-2548 กรณีมีค่า สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรมซึ่งแสดงให้เห็นว่าธนาคารมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอยู่ ในเกณฑ์ที่ดี เป็นผลจากรายได้ดอกเบี้ยและเงิน ปันผลก่อให้เกิดกำไรสุทธิที่เป็นเงินสดได้มากกว่า กำไรสุทธิทางบัญชี สรุปได้ดังนี้

ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ที่มีค่าเฉลี่ยของ อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและ เงินปันผลมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 คือ ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา อันดับที่ 2 คือ ธนาคารทหารไทย และอันดับที่ 3 คือ ธนาคารกรุงเทพ

ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางที่มีค่าเฉลี่ยของ อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ย และ เงินปันผลมากที่สุด คือ ธนาคารไทยธนาคาร รอง ลงมา คือ ธนาคารนครหลวงไทย

**ตารางที่ 4** อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลของธนาคารพาณิชย์ไทยเปรียบเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรม ระหว่างปี พ.ศ. 2544-2548

| ที่ | ธนาคาร                            | 2544                |       | 2545                |       | 2546                |       | 2547                |       | 2548                |       | ปี 2544-2548<br>อัตราส่วนเฉลี่ย<br>(เท่า) |
|-----|-----------------------------------|---------------------|-------|---------------------|-------|---------------------|-------|---------------------|-------|---------------------|-------|-------------------------------------------|
|     |                                   | อัตราส่วน<br>(เท่า) | ลำดับ | อัตราส่วน<br>(เท่า) | ลำดับ | อัตราส่วน<br>(เท่า) | ลำดับ | อัตราส่วน<br>(เท่า) | ลำดับ | อัตราส่วน<br>(เท่า) | ลำดับ |                                           |
| 1   | ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)       | 1.41                | 1     | 1.30                | 1     | 0.08                | 7     | -0.01*              | 6     | 0.35                | 5     | 0.63                                      |
|     | ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)       | 0.33                | 7     | 0.57                | 4     | 0.59                | 4     | -0.43*              | 10    | 0.57                | 4     | 0.33                                      |
| 3   | ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)      | 0.92                | 3     | 0.99                | 2     | -0.42*              | 10    | 0.48                | 3     | -0.07*              | 8     | 0.38                                      |
| 4   | ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)    | -0.18*              | 10    | 0.53                | 5     | 0.13                | 6     | 0.02                | 5     | 0.03                | 7     | 0.11                                      |
| 5   | ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)       | 0.86                | 4     | -0.51*              | 9     | 0.01                | 8     | 2.29                | 1     | 0.71                | 3     | 0.67                                      |
| 6   | ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) | 0.45                | 5     | 0.19                | 7     | 1.01                | 2     | 1.46                | 2     | 0.28                | 6     | 0.68                                      |
| 7   | ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)    | 1.16                | 2     | 0.95                | 3     | 0.83                | 3     | -0.21*              | 9     | 0.95                | 2     | 0.74                                      |
| 8   | ธนาคารไทยธนการ จำกัด (มหาชน)      | 0.07                | 8     | 0.44                | 6     | 2.29                | 1     | -0.14*              | 8     | 3.02                | 1     | 1.14                                      |
| 9   | ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน)  | 0.36                | 6     | 0.12                | 8     | 0.51                | 5     | -0.02*              | 7     | -0.30*              | 9     | 0.13                                      |
| 10  | ธนาคารสินเอเซีย จำกัด (มหาชน)     | 0.04                | 9     | -0.66*              | 10    | 0.00                | 9     | 0.14                | 4     | -1.12*              | 10    | -0.32                                     |
|     | อัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรม      | 0.52                |       | 0.41                |       | 0.40                |       | 0.22                |       | 0.32                |       | 0.46                                      |

อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล วัดจาก กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน (เท่า)

รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล

เครื่องหมาย \* หมายถึง เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมดำเนินงานเปรียบเทียบกับรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล



## ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

### ส่วนที่ 2

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย

| Correlations |                     |        |        |        |
|--------------|---------------------|--------|--------|--------|
|              |                     | X1     | X2     | X3     |
| X1           | Pearson Correlation | 1      | .237 * | .295 * |
|              | Sig. (1-tailed)     | .      | .049   | .019   |
|              | N                   | 50     | 50     | 50     |
| X2           | Pearson Correlation | .237 * | 1      | .920 * |
|              | Sig. (1-tailed)     | .049   | .      | .000   |
|              | N                   | 50     | 50     | 50     |
| X3           | Pearson Correlation | .295 * | .920 * | 1      |
|              | Sig. (1-tailed)     | .019   | .000   | .      |
|              | N                   | 50     | 50     | 50     |

\* Correlation is significant at the 0.05 level (1-tailed)

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (ตารางที่ 5) ปรากฏผลว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ของอัตราส่วนวัดคุณภาพกำไร (X1) กับอัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล (X3) มีเครื่องหมายบวก ( $p < 0.05$ ) นั่นคือ อัตราส่วนวัดคุณภาพกำไรมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล ในทำนองเดียวกันพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอัตราส่วนวัดคุณภาพ

กำไร (X1) กับอัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวม (X2) มีเครื่องหมายบวก ( $p < 0.05$ ) แสดงว่าอัตราส่วนวัดคุณภาพกำไรมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวม จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นจึงสรุปได้ว่าคุณภาพของกำไรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ คุณภาพของกำไรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยในทางเดียวกันหรือมีความสัมพันธ์ในทางบวก

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนวัดคุณภาพกำไรระหว่างธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

**ANOVA:** อัตราส่วนวัดคุณภาพกำไร

|                | Sum of Squares | df | Mean Square | F     | Sig.  |
|----------------|----------------|----|-------------|-------|-------|
| Between Groups | 275.756        | 2  | 137.878     | 0.770 | 0.469 |
| Within Groups  | 8420.438       | 47 | 179.158     |       |       |
| Total          | 8696.194       | 49 |             |       |       |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนวัดคุณภาพกำไรระหว่างธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก (ตารางที่ 6) ปรากฏผลว่า ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กมีคุณภาพกำไรไม่แตกต่างกันทางสถิติ ( $p>0.05$ ) สะท้อนให้เห็นว่าความสามารถในการทำกำไรที่เป็นเงินสดอยู่ในระดับใกล้เคียงกันโดยไม่ขึ้นอยู่กับขนาดของธนาคาร อาจเนื่องมาจากธนาคารพาณิชย์ไทยทุกแห่งมีการขยายฐานเงินฝากเพิ่มขึ้นเพื่อลดผลกระทบจากความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย ในขณะที่เดียวกันธนาคารก็เข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อเพื่อป้องกันปัญหาสินเชื่อไม่ได้คุณภาพเพราะอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารปล่อยสินเชื่อเป็นตัวแปรสำคัญก่อให้เกิดรายได้

อีกทั้งธนาคารยังประสบปัญหาหนี้ด้อยคุณภาพซึ่งเป็นผลจากเงินที่ธนาคารปล่อยกู้ นอกจากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการระงับการรับรู้รายได้ดอกเบี้ยค้างรับเป็นรายได้ และกำหนดหลักเกณฑ์การจัดชั้นลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้อย่างเป็นระบบซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่เข้มงวดและเป็นมาตรฐานสากล จึงบ่งชี้ให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ไทยส่วนมากมีกำไรสุทธิทางบัญชีเพิ่มขึ้นและมีกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานเพิ่มขึ้นในระดับใกล้เคียงกัน มีเพียงธนาคารพาณิชย์ไทยส่วนน้อยที่มีเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานติดลบ หรือมีเพียงบางปีเท่านั้นที่กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานติดลบ

**ตารางที่ 7** การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวมระหว่างธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

**ANOVA:** อัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวม

|                | Sum of Squares | df | Mean Square | F     | Sig.  |
|----------------|----------------|----|-------------|-------|-------|
| Between Groups | 0.006          | 2  | 0.003       | 2.194 | 0.123 |
| Within Groups  | 0.066          | 47 | 0.001       |       |       |
| Total          | 0.072          | 49 |             |       |       |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวมระหว่างธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก (ตารางที่ 7) ปรากฏผลว่า ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานไม่แตกต่างกันทางสถิติ ( $p>0.05$ ) สามารถอธิบายได้ว่า ขนาดของธนาคาร

จะไม่มีผลต่ออัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวม แต่เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารของธนาคารพาณิชย์ไทยมีการพัฒนาการดำเนินงานให้สอดคล้องกับภาวะการณ์ในปัจจุบัน อีกทั้งธนาคารมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารงาน เช่น การเร่งระดมเงินฝาก และการกระจายสินเชื่อ รวมทั้งธนาคารมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อทำให้

ธนาคารสามารถเผชิญกับความผันผวนทางเศรษฐกิจได้ สะท้อนให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งให้ความระมัดระวังในคุณภาพสินทรัพย์จึงทำให้อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อสินทรัพย์รวมของแต่ละธนาคารไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลจากธนาคาร

พาณิชย์ไทยทุกแห่งมีการบริหารสินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดกระแสเงินสดในระดับใกล้เคียงกัน อาจกล่าวได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยทุกแห่งใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่เพื่อก่อให้เกิดกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในระดับใกล้เคียงกัน

**ตารางที่ 8** การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลระหว่างธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

**ANOVA : อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล**

|                | Sum of Squares | df | Mean Square | F     | Sig.  |
|----------------|----------------|----|-------------|-------|-------|
| Between Groups | 5.317          | 2  | 2.658       | 5.378 | 0.008 |
| Within Groups  | 23.232         | 47 | 0.494       |       |       |
| Total          | 28.549         | 49 |             |       |       |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**Dependent Variable:** อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล

**Multiple Comparisons:** Scheffe

| (I) SIZE | (J) SIZE | Mean Difference | Std. Error | Sig.  | 95% Confidence Interval |             |
|----------|----------|-----------------|------------|-------|-------------------------|-------------|
|          |          |                 |            |       | Lower Bound             | Upper Bound |
| ขนาดใหญ่ | ขนาดกลาง | -0.4713         | 0.25672    | 0.196 | -1.1203                 | 0.1776      |
|          | ขนาดเล็ก | 0.5577          | 0.25672    | 0.106 | -0.0913                 | 1.2066      |
| ขนาดกลาง | ขนาดใหญ่ | 0.4713          | 0.25672    | 0.196 | -0.1776                 | 1.1203      |
|          | ขนาดเล็ก | 1.0290*         | 0.31442    | 0.008 | 0.2342                  | 1.8238      |
| ขนาดเล็ก | ขนาดใหญ่ | -0.5577         | 0.25672    | 0.106 | -1.2066                 | 0.0913      |
|          | ขนาดกลาง | -1.0290*        | 0.31442    | 0.008 | -1.8238                 | -0.2342     |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลระหว่างธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก (ตารางที่ 8) ปรากฏผลว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาด

เล็ก มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานแตกต่างกันทางสถิติ ( $p < 0.05$ ) ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลกับขนาดของธนาคารที่ต่างกันเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มธนาคารพาณิชย์

ขนาดกลางและขนาดเล็กมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมาก โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางจะมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากกว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก สาเหตุน่าจะเป็นเพราะกลุ่มธนาคารขนาดกลางมีรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลที่ก่อให้เกิดกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานได้มากกว่ากลุ่มธนาคารขนาดเล็ก ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการดำเนินงานระหว่างกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่และขนาดกลาง พบว่า ไม่แตกต่างกัน สาเหตุน่าจะเป็นเพราะกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่และขนาดกลางมีรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลที่ก่อให้เกิดกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในระดับใกล้เคียงกัน

### สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลในระหว่างปี พ.ศ. 2544-2548 พบว่า ธนาคารที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนวัดคุณภาพกำไรสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรมมีร้อยละ 50 ประกอบด้วย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารนครหลวงไทย สำหรับธนาคารที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวมสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรมมีร้อยละ 50 ประกอบด้วย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารทหารไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารนครหลวงไทย และธนาคารไทยธนาคาร รวมทั้งธนาคารที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรมมีร้อยละ 50 ประกอบด้วย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารทหารไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารนครหลวงไทย และ

ธนาคารไทยธนาคาร นอกจากนี้ยังพบว่าคุณภาพกำไรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานในทางเดียวกันหรือมีความสัมพันธ์ในทางบวก อีกทั้งยังพบว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กมีการใช้สินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานไม่แตกต่างกัน สำหรับธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่และขนาดกลางจะมีรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลที่ก่อให้เกิดกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในระดับใกล้เคียงกัน แต่ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางและขนาดเล็กจะมีรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลที่ก่อให้เกิดกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานแตกต่างกัน

### ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย มีดังนี้

1. ธนาคารพาณิชย์ไทยควรที่จะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับอัตราส่วนวัดคุณภาพกำไรและอัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ เพื่อให้ผู้ลงทุนนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีหลักการและถูกต้องแม่นยำมากขึ้น

2. ธนาคารพาณิชย์ไทยควรที่จะมุ่งเน้นการดำเนินงานเพื่อให้มีเงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงานในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับกำไรสุทธิทางบัญชี รวมทั้งต้องทำให้กำไรมีความสม่ำเสมอและไม่ผันผวน อีกทั้งธนาคารพาณิชย์ไทยควรจะทำให้ความระมัดระวังในการดำเนินงานมิให้เกิดความเสี่ยงจนทำให้เกิดเงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงานน้อยกว่ากำไรสุทธิทางบัญชีหรือมีเงินสดสุทธิในกิจกรรมดำเนินงานติดลบ ทั้งนี้เพื่อให้ธนาคารมีสภาพคล่องทางการเงิน

3. ธนาคารพาณิชย์ไทยควรให้ความระมัดระวังในการบริหารสินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลอย่างเพียงพอและมีเงินสดสุทธิในกิจกรรมดำเนินงานได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้ธนาคารมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

### ข้อสังเกต

การวิจัยครั้งนี้ช่วยให้ข้อมูลแก่ผู้ลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์คุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยเป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้นประกอบการตัดสินใจเท่านั้น การตัดสินใจขั้นสุดท้ายย่อมต้องใช้ประสบการณ์และวิจารณญาณของผู้ตัดสินใจร่วมด้วย เนื่องจากการลงทุนเป็นความเสี่ยงซึ่งการตัดสินใจลงทุนซื้อขายหลักทรัพย์นั้นผู้ลงทุนควรศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างครบถ้วน รวมทั้งควรจะศึกษาข้อมูลปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงประกอบการพิจารณาลงทุนได้อย่างถูกต้อง

### กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ที่ให้เงินทุนสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้ ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จด้วยดีเป็นไปตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

### บรรณานุกรม

กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2546. **การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.  
กุลภัทรา ลิโรดม. 2549. **การวิเคราะห์หลักทรัพย์ ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

ดำรงศ์ ทิพย์โสภา. 2545. **การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS for Windows version 10**.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2548ก. **งบการเงิน** [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.set.or.th>

\_\_\_\_\_. 2548ข. **เทคนิคการวิเคราะห์งบการเงินบริษัทจดทะเบียน**. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายสื่อสิ่งพิมพ์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

ธนาคารกรุงไทย. ฝ่ายวิจัยธุรกิจและสายงานบริหารความเสี่ยง. 2548. **เกณฑ์การแบ่งกลุ่มธนาคารตามขนาดสินทรัพย์รวม** [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.cb.ktb.co.th>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2550ก. **เงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยจำแนกตามประเภทธุรกิจ ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2549 ถึง สิ้นเดือนมีนาคม 2550** [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: [http://www.bot.or.th/BOTHomepage/DataBank/Financial\\_\\_Institutions/New\\_\\_Fin\\_\\_Data/CB/cb\\_\\_t7-1.xls](http://www.bot.or.th/BOTHomepage/DataBank/Financial__Institutions/New__Fin__Data/CB/cb__t7-1.xls)

\_\_\_\_\_. 2550ข. **เงินให้สินเชื่อ เงินฝาก และอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากรวมทั้งสิ้นภายในประเทศของธนาคารพาณิชย์ไทยซึ่งไม่รวมกิจการวิเทศธนกิจ** [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: [http://www.bot.or.th/BOTHomepage/DataBank/Financial\\_\\_Institutions/New\\_\\_Fin\\_\\_Data/CB/cb\\_\\_t2-1.xls](http://www.bot.or.th/BOTHomepage/DataBank/Financial__Institutions/New__Fin__Data/CB/cb__t2-1.xls)

\_\_\_\_\_. 2550ค. **หลักเกณฑ์การจัดชั้นสินเชื่อและกันเงินสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และการรับรู้รายได้** [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.bot.or.th>

นราศรีไวนิชกุล และชูศักดิ์ อุดมศรี. 2541. **ระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นักบัญชีต่อคอม. 2550. **มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 25 เรื่อง งบกระแสเงินสด** [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.nukbunchee.com/tas/standard/standard25.pdf>

เบญจวรรณ รักษ์สุธิ. 2536. **การเงินธุรกิจ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

เพชร ชุมทรัพย์. 2548. **วิเคราะห์งบการเงิน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2540. **การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สภาวิชาชีพบัญชี. 2544ก. **มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 25 เรื่อง งบกระแสเงินสด**. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.

\_\_\_\_\_. 2544ข. **มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 44 เรื่อง งบการเงินรวมและการบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทย่อย**. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ. ลีฟวิ่ง.

\_\_\_\_\_. 2544ค. **แม่บทการบัญชี**. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.

\_\_\_\_\_. 2547. **ศัพท์บัญชี**. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.

สรรพงค์ ลิ้มป้งอรุณกุล. 2547. **คุณภาพกำไรของธุรกิจ**. กรุงเทพมหานคร: ธรรมนิติ เพรส.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2548. **งบการเงิน** [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.sec.or.th>

วรศักดิ์ ทุมมานนท์. 2543. **คุณรู้จัก Creative Accounting และคุณภาพกำไรแล้วหรือยัง?**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.

\_\_\_\_\_. 2547. **มิติใหม่ของงบการเงินและการวิเคราะห์**. กรุงเทพมหานคร: ธรรมนิติ เพรส.

อรพิน เหล่าประเสริฐ. 2548. **การวิเคราะห์งบการเงิน เล่ม 2**. กรุงเทพมหานคร: ธนาเพรส.

Bernsten, Leopold A. 1993. **Analysis of Financial Statements**. 4<sup>th</sup>ed. Boston: Irwin.

Bos, Jaap W.B., and Kool, Cleamens J. 2002. **Bank Size, Specialization and Efficiency: The Netherlands, 1992-1998** [On-line]. Available: <http://papers.ssrn.com/so13/papers.cfm>

Brigham, Eugene F., and Ehrhardt, Michael C. 2002. **Financial Management: Theory and Practice**. 10<sup>th</sup>ed. Georgetown, TX: Thomson Learning.

De Nicolo, Gianni. 2001. **Size, Charter Value and Risk in Banking: An International Perspective** [On-line]. Available: [http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=255465](http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=255465)

Elliott, Barry, and Elliott, Jamie. 2003. **Financial Accounting and Reporting**. 7<sup>th</sup>ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Foster, George. 1986. **Financial Statement Analysis**. 2<sup>nd</sup>ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Penman, Stephen H. 2003. **Financial Statement Analysis and Security Valuation**. 2<sup>nd</sup> ed. New York: McGraw-Hill.

- Robinson, Thomas R., Munter, Paul, and Grant, Julia. 2004. **Financial Statement Analysis: A Global Perspective**. Upper Saddle River, NJ: Pearson.
- Stickney, Clyde P. 1990. **Financial Statement Analysis: A Strategic Perspective**. Orlando, FL: Harcourt Brace Jovanovich.
- White, Gerald I., Sondhi, Ashwinpaul C., and Fried, Dov. 2003. **The Analysis and Use of Financial Statements**. 3<sup>rd</sup> ed. New York: Wiley.
- Woelfel, Charles J. 1994. **Financial Statement Analysis: The Investor's Self-Study Guide to Interpreting & Analyzing Financial Statements**. Rev.ed. Chicago, IL: Probus.
- Zikmund, William, and Bussine, G. 1997. **Business Research Method**. 5<sup>th</sup> ed. Orlando, FL: The Dryden Press.



**Ms. Onruedee Sritarapipat** received her Master of Business Administration in Accounting from the University of the Thai Chamber of Commerce, her Bachelor of Accounting from the University of the Thai Chamber of Commerce, and her Bachelor's degree in General Management from Sukhothai Thammathirat University. She is currently a lecturer at the School of Accountancy, University of the Thai Chamber of Commerce. Her main interests are in Financial Accounting, Small and Medium Enterprises and Information Technology.